

Сајбер безбедност и нејзиниот импакт врз ОПШТЕСТВОТО

Димитар Јовановски
Ана Марија Крстеска
Ѓорѓи Костадинов
Анастасија Крстаноска

ФИНКИ
Медиуми и комуникации

26 Јуни 2022

Содржина

1	Мотив за проектната задача	3
2	Хештаг за проектот	5
3	Твит за проектот	5
4	Хипотези	6
5	Модел на хипотези	7
6	Анкета	8
7	Анализа на резултатите	16

1 Мотив за проектната задача

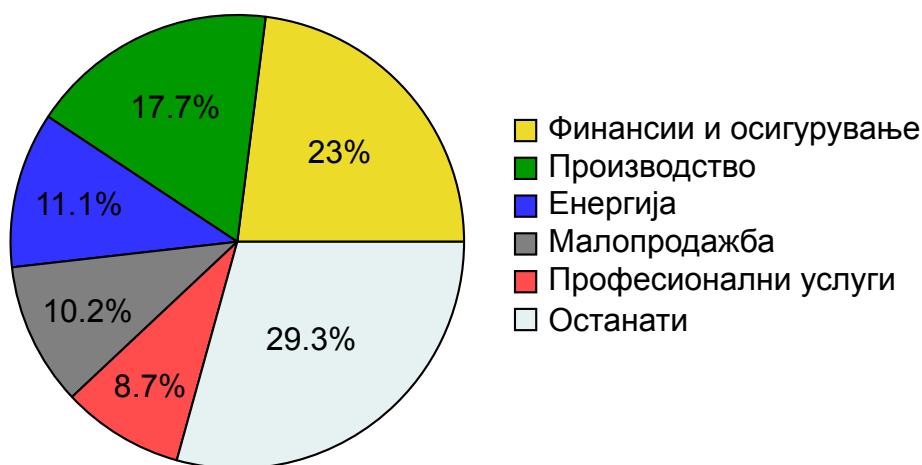
Благодарение на модерната технологија и интернетот, организации низ целиот свет независно нивната големина и распространетост, голем дел од своите обврски ги извршуваат онлајн. Честата обработка, чување и пренос на нивните податоци ја развила потребата за безбедно користење на истите. Ако ваквите системи или податоци паднат во погрешни раце, може да бидат злоупотребени и последиците би ги чинеле организациите нивниот углед, ресурси или огромни суми на пари.

Лани сама по себе беше разурнувачка година за голем број светски организации, а причината за тоа беа огромниот број на компјутерски криминални напади.

Ви претставуваме листа од ваков тип пробиви во 2021 година.

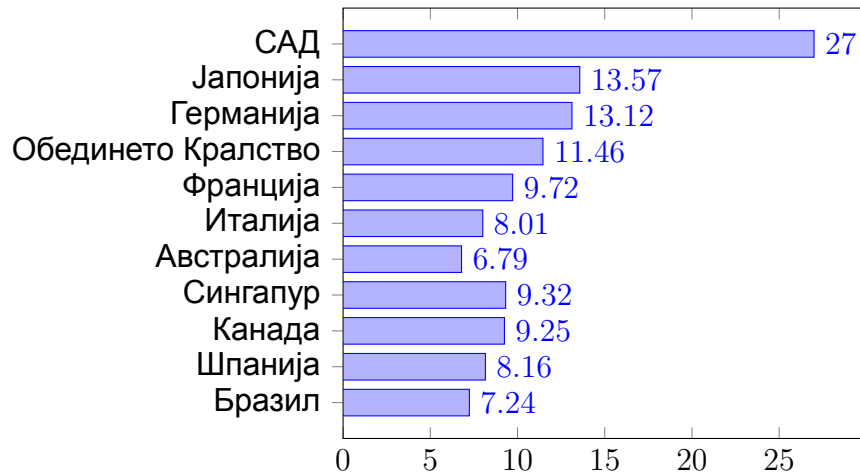
- Компанијата за аналитика за сајбер безбедност, Cognyte, доживеа прекршување на базата на податоци од 5 милијарди записи во мај 2021 година.
- Пробивот на LinkedIn резултираше со 700 милиони илегално публикувани записи во период од Јуни до Август 2021 год.
- Гигантот Фејсбук во Март доживеа голем пробив, после кој беа објавени лични податоци на повеќе од 533 милиони кориснички профили.
- Вукеа, пакистанската апликација за возење со град, доживеа прекршување на 400 милиони рекорди во Ноември.
- Бразилското Министерство за здравство се соочи со загуба од 223 милиони записи во Јануари.

Исто така благодарение на големата распространетост на технологијата во бизнис светот, ретко која индустриска гранка би била целосно имуна на сајбер анархија.

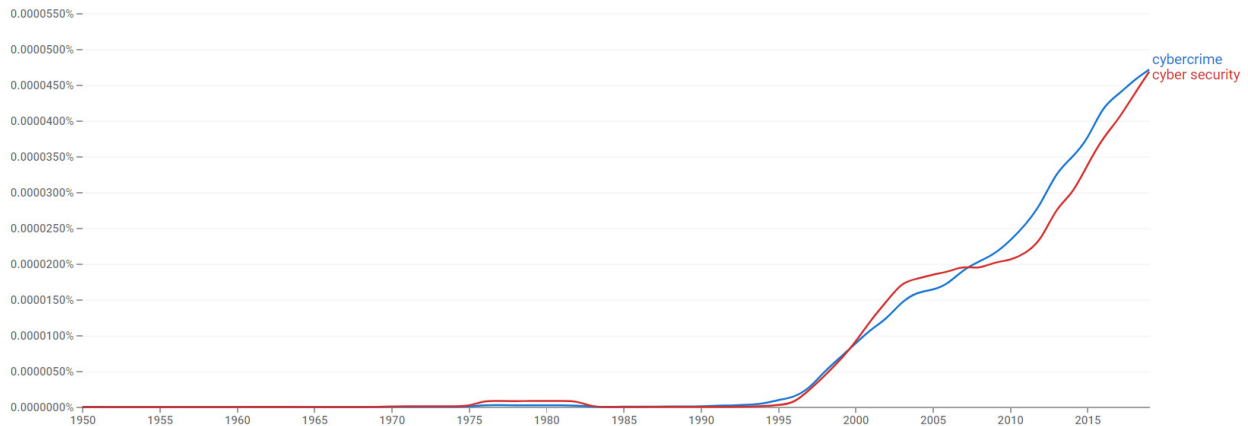
Најтаргетирани индустрии во 2020 година.

Целта на овој проект е да се крене свеста за импактот на сајбер криминалот врз индустриите, државите и нашите животи и како истиот станува главна закана за светот и модерен начин на војување.

Просечна штета од сајбер криминал во 2018 год. (во милиони долари)

Со се поголема зависност од технологијата, еден сигурен факт е дека бројот на ваквите напади/пробиви секоја година ќе расте, па затоа паралелно со компјутерскиот криминал се зголемува и потребата од компјутерската безбедност и експерти за истата. Овој раст е неизбежен и неопходен во овој дигитален свет.

Корелација меѓу зборовите „cybercrime“ и „cyber security“ низ времето

2 Хештаг за проектот

#сајберБенефит и #сајберЗаштита се клучните зборови преку кои ќе шириме свест за импактот на ваквите напади врз нашите животи и секојдневни одлуки. Со самото воведување на хаштаговите поврзани за сајбер нападите и сајбер безбедноста автоматски започнуваме нова врска во која секој кој што е заинтересиран за сајбер безбедност само со клик на хаштагот може да стане дел од неа.

Решивме хаштаговите #сајберБенефит и #сајберЗаштита да започнеме да ги користиме на социјалните мрежи.

3 Твит за проектот

Најпрво ги искористивме на твитер, со нов твит: “Во денешниот конектиран свет, секој може да има бенефит од напредната сајбер одбрана. #сајберБенефит Што е сајбер? Како напаѓаат? #сајберЗаштита #ФИНКИ“

Со новиот твит, сакаме да дадеме краток вовед, односно да ги насочиме читателите кои информации би биле опфатени доколку ги користат новите хаштагови. Целта на овој хештаг и твит е на најлесен и најбрз начин да се доведе до вниманието сериозноста на сајбер криминалот и потребните мерки за истиот да се сведе на минимум.

XGeorge27
@XGeorge27

Во денешниот конектиран свет, секој може да ма бенефит од напредна сајбер одбрана.

[#сајберБенефит](#)

Што е сајбер ? Како напаѓаат ?

[#сајберЗаштита](#)

[#ФИНКИ](#)

11 Apr 2022 • 21:19

Твит за проектот

4 Хипотези

Ова поглавје е наменето за истакнување на значајните хипотези поврзани со сајбер безбедноста, со цел подобро разбирање на тематиката. Потврдувањето или отфрлањето на истите кажува на популацијата за нивните слаби и силни страни поврзани со безбедноста при користење на технологиите.

Првиот сет хипотези се поврзани со демографските податоци на испитаниците и тие се следните.

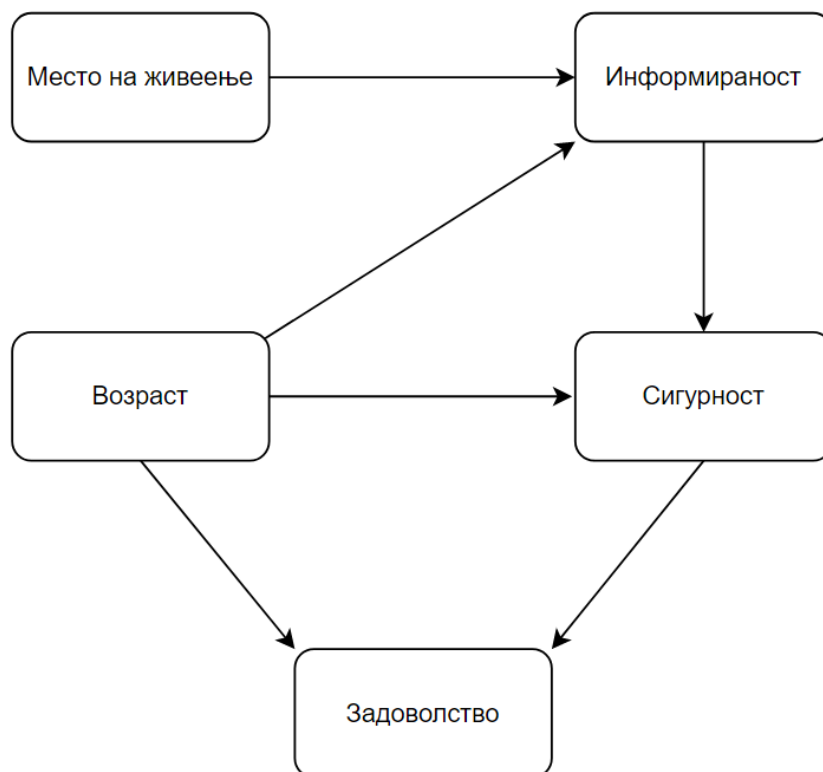
- Мажите се повеќе заинтересирани, запознаени и упатени во вистинското значење на сајбер безбедноста за разлика од жените.
- Луѓето на возраст од 31 до 50 години имаат поголемо знаење за сајбер безбедноста, сајбер нападите и справување со истите.
- Возраста од 18 до 30 години е периодот кога луѓето се во процес на стекнување искуство, коешто по 30тите години ќе бидат способни умешно да го искористат.
- Жените се повеќе заинтересирани за започнување со изучување на сајбер криминалот и сајбер безбедноста во периодот од 18 до 30 години, додека мажите се заинтересирани кон оваа област во поголемиот дел од животот.
- Жителите на руралните средини се помалку информирани за сајбер безбедноста и како тоа влијае брз нивното секојдневие.

Следуваат хипотезите поврзани со суштината на истражувањето:

- Голем дел од популацијата не знае што всушност претставува сајбер безбедноста.
- Повеќето луѓе не се чувствуваат сигурно и безбедно на интернет.
- Поголем дел од луѓето се загрижени за нивната сигурност на интернет и се плашат од можни хакерски напади.
- Луѓето кои немаат некакво претходно искуство со сајбер криминалот и безбедноста на интернет не знаат како хакерските напади и несигурниот пристап на интернет би можел да влијае врз нивниот живот.
- Поголемиот дел од луѓето кои припаѓаат на возрасната група од 50+ години не знаат да препознаат хакерски напад или вирус.

5 Модел на хипотези

Модел на хипотези за испитување на информираноста на граѓаните на темите сајбер безбедност, сајбер нападите и како тоа може да се одрази на нивното секојдневие се прикажани на следниот приказ.

Модел на претходно претставените хипотези

Може јасно да се види дека често, околината т.е местото на живеење има голем инфлуенс врз информираноста на граѓаните, а истото значи поголема сигурност при користење на интернетот и информациските технологии. Што резултира со поголема самодоверба и задоволство при користење на истите(си ги задоволуваат своите потреби).

Исто така возраста има голема поврзаност со нивото на информираност, па и сигурност при користење на интернетот и информациските технологии. Заклучно често најбитните почетни фактори се околината и возраста на граѓаните.

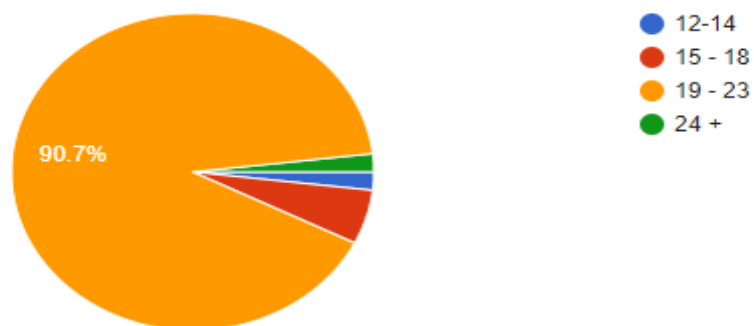
6 Анкета

Следните прашања се делови од анкетата кои се од голема улога во анализата на оваа тема, како влијае сајбер криминалот врз граѓаните, нивната информираност, припременост за истиот итн. 1. Возраст

- 12-14
- 15-18
- 19-23
- 24+

Возраст

54 responses

Твит за проектот

2. Дали сте запознаени со терминот “Сајбер безбедност,“?

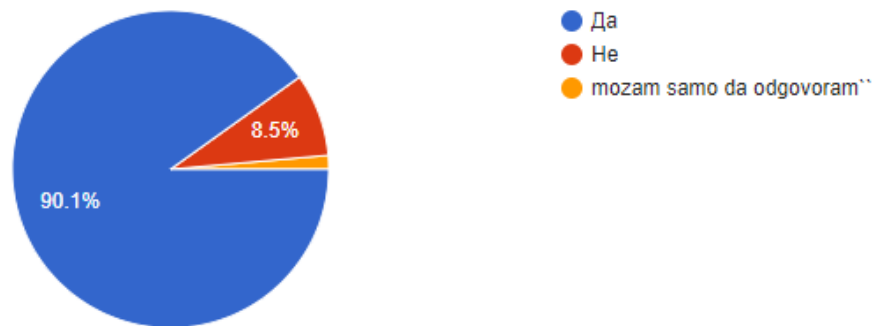
- Да
- Не

1. Дали сте запознаени со терминот "Сајбер безбедност,,"?

Сор

71 responses

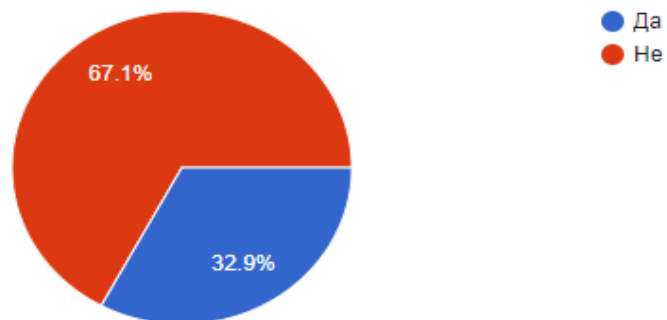
Твит за проектот

3. Дали се чувствувате сигурно на интернет?

- Да
- Не

2. Дали се чувствувате сигурно на интернет?

70 responses

Твит за проектот

4. Според вас дали е безбеден интернетот ? (Внесете од 1 - 5 , 1-најниско 5-највисоко)

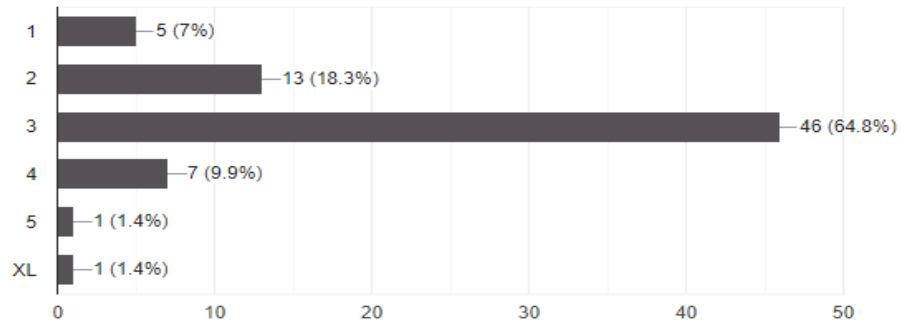
- 1
- 2

- 3
- 4
- 5

3. Според вас дали е безбеден интернетот ? (Внесете од 1 - 5 , 1-најниско 5-највисоко)

71 responses

Твит за проектот

5. Дали некогаш сте се соочиле со проблеми на Интернетот (Ако да,наведете)

4. Дали некогаш сте се соочиле со проблеми на Интернетот (Ако да,наведете)

38 responses

Доста голем број на проблеми во однос на безбедност, но исто така и доста голем број на проблем при интеракции со други корисници на интернет.

Не сум се соочил.

Хакнување на акаунт

спам пораки

нер

Random email breach

NE

Само некои ситни, генерални проблеми. Но, воглавно не.

Не сум се соочил со проблеми на интернетот досега

Твит за проектот

6. Заштита од "phishing" напади е:

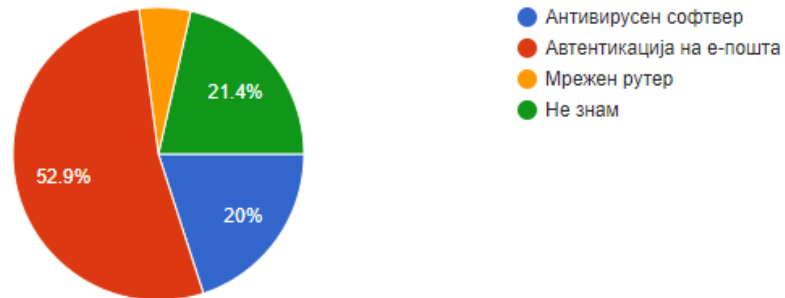
- Антивирусен софтвер

- Автентикација на е-пошта
- Мрежен рутер
- Не знам

6.Заштита од "phishing" напади е:

70 responses

 Copy

Твит за проектот

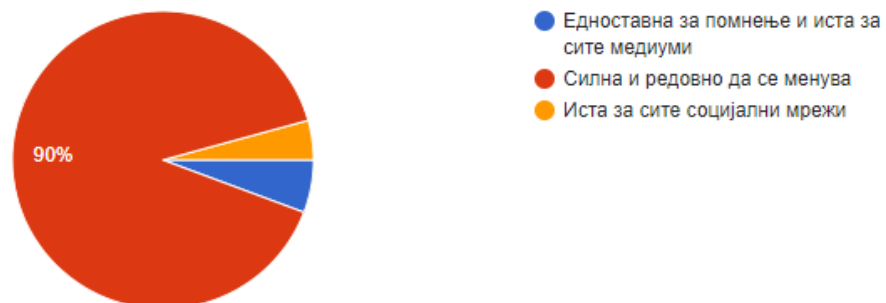
7.При логирање на социјални медиуми, лозинката треба да е:

- Едноставна за помнење и иста за сите медиуми
- Силна и редовно да се менува
- Иста за сите социјални мрежи

7.При логирање на социјални медиуми, лозинката треба да е:

70 responses

 Copy

Твит за проектот

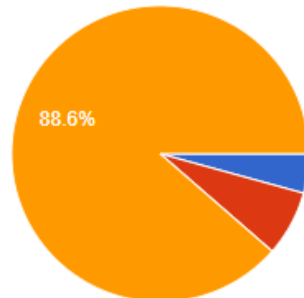
8. Која од следниве мерки може да се користи за заштита на вашите податоци:

- Размена на лозинки со колегите во кои имате доверба
- Пристапување до податоците преку отворени јавни WiFi мрежи
- Користење на мулти-факторска автентикација или јака лозинка

8. Која од следниве мерки може да се користи за заштита на вашите податоци:

70 responses

- Размена на лозинки со колегите во кои имате доверба
- Пристапување до податоците преку отворени јавни WiFi мрежи
- Користење на мулти-факторска автентикација или јака лозинка

Твит за проектот

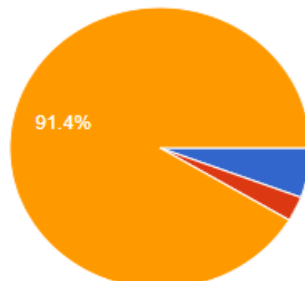
9.Кога го посетуваш твојот омилен Веб-Сајт и случајно ти се појави порака во вид - "Ти си добитникот на лотаријата вредна од 100.000\$"Што ќе направиш?

- Ќе кликнеш на пораката и ќе ги внесеш потребните податоци?
- Ќе го копираш линкот и ќе споделиш со пријателите?
- Нема да кликнеш ќе ја избегнеш пораката?

9.Кога го посетуваш твојот омилен Веб-Сајт и случајно ти се појави порака во вид - "Ти си добитникот на лотаријата вредна од 100.000\$" Што ќе направиш ?

70 responses

- Ќе кликнеш на пораката и ќе ги внесеш потребните податоци?
- Ќе го копираш линкот и ќе споделиш со пријателите ?
- Нема да кликнеш ќе ја избегнеш пораката?

Твит за проектот

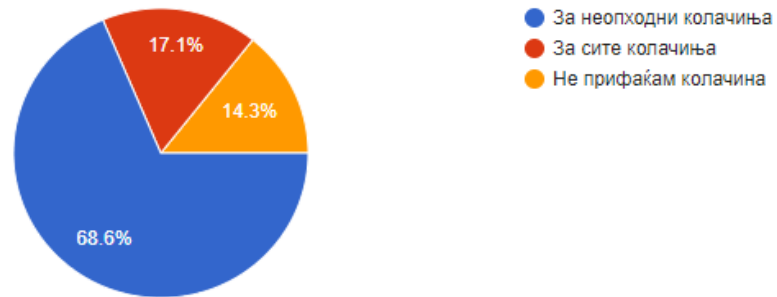
10. Прифаќањето на колачиња „cookies“ на страните кои ги посетувате се прави:

- За неопходни колачиња
- За сите колачиња
- Не прифаќам колачина

10. Прифаќањето на колачиња „cookies“ на страните кои ги посетувате се прави:

70 responses

Твит за проектот

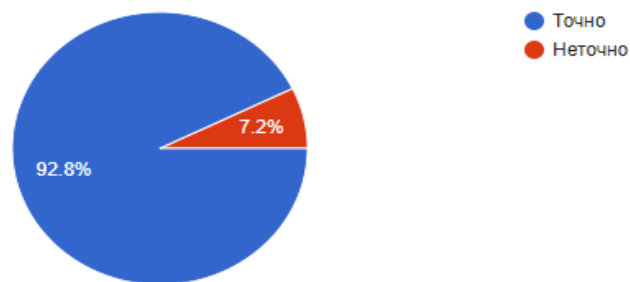
11. Точно или Неточно ? Користењето на (Two-factor authentication) е ефикавна за заштита на информациите?

- Точно
- Неточно

11. Точно или Неточно ? Користењето на (Two-factor authentication) е ефикавна за заштита на информациите ?

69 responses

Твит за проектот

12. Главен ризик при користење на „облак“ е контрола на пристапот до податоците

- Да
- Не

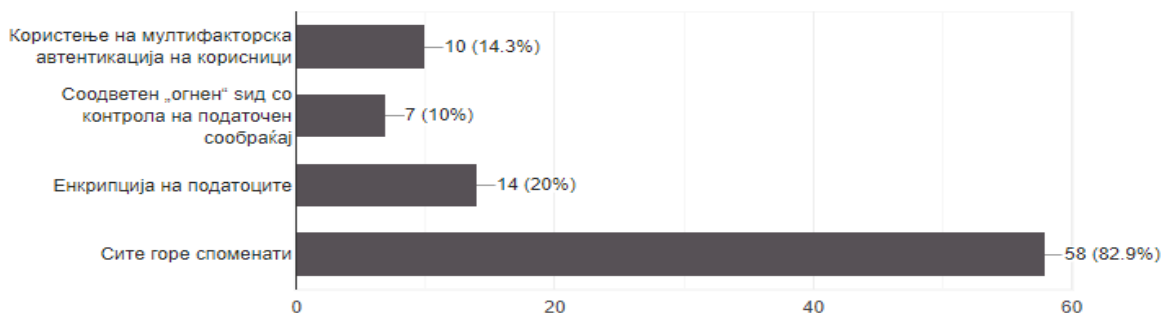
Твит за проектот

13. Кои од следниве мерки за заштита треба да ги поседува провајдерот на вашиот „облак“:

- Користење на мултифакторска автентикација на корисници
- Соодветен „огнен“ ѕид со контрола на податочен сообраќај
- Енкрипција на податоците

13. Кои од следниве мерки за заштита треба да ги поседува провајдерот на вашиот „облак“:

70 responses

Твит за проектот

-Сите горе споменати

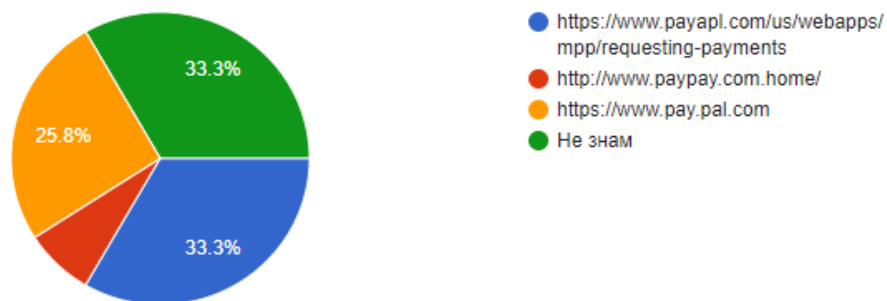
14. Која од веб-сајтовите (URL) е исправна?

- <https://www.payapl.com/us/webapps/mpp/requesting-payments>
- <http://www.paypay.com.home/>
- <https://www.pay.pal.com>

14. Која од веб-сајтовите (URL) е исправна?

 Copy

66 responses

Твит за проектот

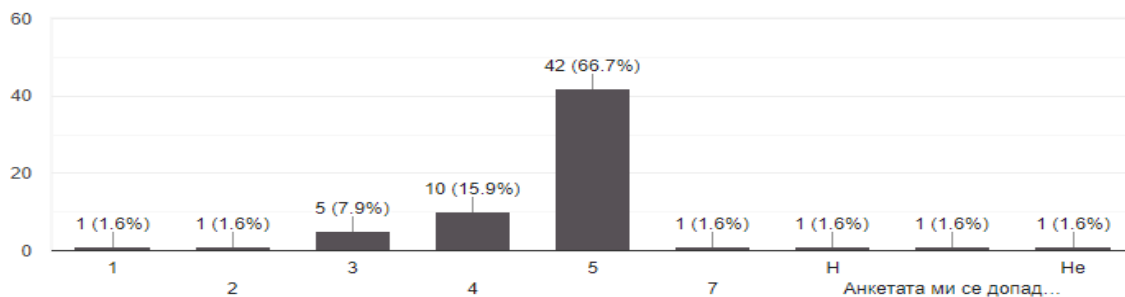
-Не знам

Дали беше корисна нашата Анкета и како ви се допадна самата анкета (Внесете од 1 - 5 , 1-најниско 5-највисоко)?

Дали беше корисна нашата Анкета и како ви се допадна самата анкета (Внесете од 1 - 5 , 1-најниско 5-највисоко)?

 Copy

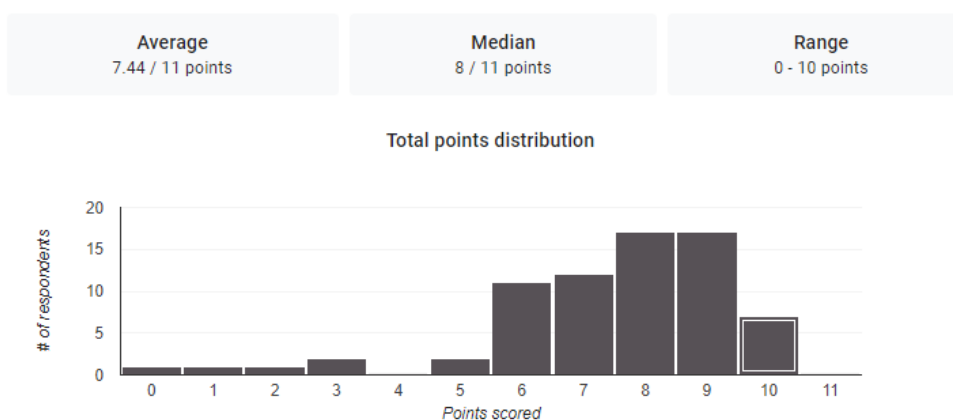
63 responses

Твит за проектот

7 Анализа на резултатите

Со цел јасно да ги потврдиме или отфрлиме предходно дефинираните хипотези, спроведена е анкета и анализа на истата. И според одговорите успеавме да дојдеме до јасни одговори на дел од хипотезите. Дел од резултатите се поклопија со предходно дефинираните хипотези, а дел беа отфрлени, а за дел од хипотезите при истражувањето не се добиени информации и не можеме јасно да дефинираме дали се прифаќаат или не, бидејќи на социјалните мрежи и платформите каде што анкетата беше споделена популацијата е релативно помлада. Со цел полесно да можеме да потврдиме или отфрлиме одредена хипотеза, на прашањата на кои што имаше можност беа назначени точни одговори, и на следниот приказ може да ги погледенете просечните резултати.

Просечни резултати представени со поени

Хипотеза: **Луѓето на возраст од 31 до 50 години имаат поголемо знаење за сајбер безбедноста, сајбер нападите и справување со истите**
Добиени резултати од спроведената анкета: Возраст:

- 90.7% се на возраст од 19-23 години
- 5,6% се на возраст 15-18 години
- 1,9% се на возраст 12-14
- 1,9% се на возраст 25+

Како што може да се воочи, најголемиот дел од нашите испитаници се на возраст од 19 до 23 години, и уште од самиот почеток се отфрла фактот дека може да знаеме дали возрастната група од 31 до 50 години е воопшто запознаена со сајбер безбедноста, нападите и како да се справи со истите. Но, според нашата анкета можеме да дадеме објаснување за нашата најголема таргетна група односно, студентите. Јасно е дека студентите се најмногу запознаени со поимот сајбер безбедност, напади

и справување со истите. Според приказот јасно се воочува дека од вкупно можни 11 поени, просечни поени се 7.44 и тоа докажува дека најголем дел од испитаниците, се запознаени со сајбер поимите, и како да се заштитат. Со истите резултати делумно може да ја прифатиме хипотезата: **Возраста од 18 до 30 години е периодот кога луѓето се во процес на стекнување искуство, коешто по 30тите години ќе бидат способни умешно да го искористат.** Односно, тоа што таргетната група од 19 до 23 години, е само дел од предвидената група во предходно дефинираната хипотеза. И со просечните поени (дадени на приказот) се докажува дека подгрупата навистина е во процес на стекнување искуство и подлабоко запознавање со поимите интернет, и безбедноста на интернет. Но, тргнувајќи од фактот дека интернетот и технологиите се иднината и се менуваат и прилагодуваат секојдневно, не можеме ниту да ја прифатиме, ниту да ја одбиеме хипотезата дали луѓето после 30тата година успешно ќе го користат знаењето што го имаат за сајбер заштита. Повеќе од половина испитаници одговорија потврдно на прашањето *„Дали сте запознаени со терминот „Сајбер безбедност“? “*, односно дури 90.7% одговорија „Да“ ,и јасно е дека најголем дел од испитаниците се запознаени со сајбер безбедноста, што ја одбива хипотезата **„Голем дел од популацијата не знае што всушност претставува сајбер безбедноста “**. И за жал со 67.1% одговори „Не“ на прашањето *„Дали се чувствувате сигурно на интернет?“* ја прифаќаме хипотезата **„Повеќето луѓе не се чувствуваат сигурно и безбедно на интернет.“**